

Handläggare: Anna Lindskog
Telefon: 08-508 25 156

Till
Socialnämnden

Samordningsfunktion för personliga ombud

Svar på skrivelse från Anna-Klara Müntzing (MP), Stefan Nilsson (MP) och Jonas Eklund (MP)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Den 1 september 2011 gick verksamheten personligt ombud från en centralt upphandlad entreprenad till att drivas av stadsdelsförvaltningarna i samverkan. I dagsläget finns fyra personliga ombudsverksamheter i staden förutom den separata verksamheten med personligt ombud för hemlösa.

En av anledningarna till att verksamheten återgick till stadsdelarna var att samarbetet underlättas av att lokala representanter för respektive myndighet och organisationer deltar i ledningsgrupperna för verksamheten.

Då stadsdelsförvaltningarnas verksamhet har pågått en relativt kort tid och Socialstyrelsen precis ska påbörja en översyn av personligt ombud anser förvaltningen att man bör avvakta resultaten från de första

verksamhetsberättelserna samt Socialstyrelsens granskning innan man utarbetar strategier för hur ledningsgruppernas arbete och samordningen av systemfel kan förbättras.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor, strategiska enheten.

Bakgrund

Sedan den 1 september 2011 drivs personligt ombud av stadsdelsförvaltningarna. Ombuden är organiserade i stadsdelsförvaltningarna enligt följande:

- Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Skarpnäck, Hägersten-Liljeholmen, Skärholmen och Älvsjö delar på fem ombud. Skarpnäck är samordningsansvarig.
- Södermalm, Norrmalm, Östermalm och Kungsholmen delar på tre ombud. Östermalm är samordningsansvarig.
- Bromma, Hässelby-Vällingby och Rinkeby-Kista delar på två ombud. Hässelby-Vällingby är samordningsansvarig.
- Spånga-Tensta har ett ombud.

Anna-Klara Müntzing, Stefan Nilsson och Jonas Eklund samtliga MP, har i skrivelse till nämnden tagit upp frågan om hur personligt ombud arbetar i sina ledningsgrupper samt vilken rutin man har för att fånga upp systemfel. Vidare önskar man att socialförvaltningen utreder hur ledningsgrupperna och samordningen fungerar för de personliga ombuden i Stockholm stad samt vid behov tar fram en strategi för hur arbetet ska förbättras.

Ärendet

Socialförvaltningen har vänt sig till ombudens respektive arbetsledare för att inhämta underlag och synpunkter på hur ledningsgrupperna och samordningen är organiserad och fungerar i nuläget.

De fyra ledningsgrupperna har formerat sig enligt följande:

I söderort består ledningsgruppen av beslutsfattande chefer från samtliga berörda stadsdelsförvaltningar, representanter från intresseorganisationer, chefer från psykiatri, ombudens arbetsledare samt två ombud. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen är inbjudna men har inte deltagit.

Innerstadens ledningsgrupp består av enhetscheferna för socialpsykiatri i respektive stadsdelsförvaltning, representanter från fyra olika enheter inom

landstingets psykiatri, en representant från IFS – schizofreniförbundet, en representant från RSMH – riksförbundet för social och mental hälsa samt tre personliga ombud.

Västerorts ledningsgrupp består av avdelningschefer från de tre stadsdelsförvaltningar som ingår i samarbetet. Delaktighet från brukarorganisationer förankras vid möten i respektive stadsdelsförvaltning.

Spånga-Tenstas ledningsgrupp består av biträdande enhetschef från socialpsykiatri samt det personliga ombudet.

Gemensamt för de fyra ledningsgrupperna är att man vid möten har en dagordning och för anteckningar samt att ombuden presenterar aktuell statistik och samverkanssvårigheter som de har stött på. Statistiken som samlas in avser bland annat antal klienter som respektive ombud har kontakt med, antal avslutade klienter, ålder, kön, försörjning, hur klienterna har fått information om verksamheten, vad klienten önskar få hjälp med, arbetssätt som personligt ombud har valt samt om det finns en individuell plan upprättad.

Alla fyra verksamheterna upplever att det är svårt att fånga in vad som är ett systemfel och vad som beror på behandlingen av det aktuella ärendet. Västerort samt Spånga-Tensta tar i sin beskrivning av verksamheten upp önskemål om att staden inrättar en central ledningsgrupp dit de personliga ombuden rapporterar systemfel och statistik.

Socialstyrelsen delar årligen ut statsbidrag till de kommuner som har personligt ombud. För att kontrollera verksamheterna måste respektive ombudsverksamhet varje år lämna in en redovisning/verksamhetsberättelse till Socialstyrelsen. Verksamhetsberättelsen ska bland annat svara på följande frågor:

Verksamhetens organisation och ledning

- Vilka ingår i ledningsgruppen (namn, mandat, funktions osv.)
- I vilka frågor har ledningsgruppen beslutsmandat?
- Hur ofta träffas ledningsgruppen? Finns möten dokumenterade?
- Vilken typ av frågor avhandlas?
- Har systemfel rapporterats?
- Hur har rapporterade systemfel behandlats av ledningsgruppen?
- Hur är arbetsledningen organiserad för ombuden?
- Finns en arbetsmetodik, beskriv i så fall.
- Finns riktlinjer för prioritering vid händelse av kö?

- Beskriv vilken kompetensutveckling och handledning som personliga ombud erhållit under året.

Klientarbete

- Ange antal personer som begärt personligt ombud fördelat på ålder, kön och orsak.
- Ange antal påbörjade, pågående och avslutade uppdrag fördelade på ålder och kön under året.
- Har verksamheten haft kö eller väntelista? I så fall i vilken omfattning?
- Hur många personer har nekats personligt ombud och av vilka orsaker?
- Har kommunen genomfört informationsinsatser? Beskriv.
- Bedriver kommunen uppsökande verksamhet? Beskriv.

Verksamhetens ekonomi

- Antal tjänster samt eventuella vakanser, tjänstledigheter och sjukfrånvaro.
- Verksamhetens totala kostnad under året.

Verksamhetsberättelsen ligger även till grund för ansökan om statsbidrag kommande år. Endast de verksamheter som Socialstyrelsen godkänner utifrån redovisningen erhåller fortsatt statsbidrag. Verksamheterna lämnar sina första verksamhetsberättelser till Socialstyrelsen i början på 2013.

Socialstyrelsen kommer inom kort, i samverkan med Sveriges kommuner och landsting, påbörja ett arbete med att se över personligt ombud och de svårigheter som uppstår i det dagliga arbetet, bland annat avseende samordning och systemfel.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Redovisningen som verksamheterna årligen måste lämna till Socialstyrelsen bör lämnas till respektive nämnd. Ombuden redovisar även regelbundet aktuell statistik vid träffarna för ledningsgrupperna. Det finns inget hinder för att statistiken överlämnas till nämnden vid fler tillfällen än en gång per år utan varje verksamhet bör i samband med genomgång av arbetssätt ta fram rutiner för hur ledning och politiker ska informeras och uppdateras om verksamheten.

Det är viktigt att respektive verksamhet formerar och använder sig av en lämplig ledningsgrupp som lokalt kan lösa de samverkanssvårigheter som uppstår. En stor anledning till att stadsdelsförvaltningarna önskade ta tillbaka personligt ombud i egen regi var att den lokala förankringen och samarbetet försvårades av en stor central enhet. Förslag och förändringar som diskuterades i den stadsövergripande ledningsgruppen hade svårt att få genomslag på det lokala planet. Ombudens

arbete underlättas om de är kända av de lokala samverkansparterna och av invånarna i området. De lokala ombudsverksamheterna har funnits i lite mer än ett år. Det första året har mycket tid gått åt till att hitta fungerande rutiner för arbetet, formera ledningsgrupp samt sprida information om den nya verksamheten. I och med att verksamheterna har pågått en förhållandevis kort tid är det i nuläget svårt att dra några slutsatser kring hur samordningsfunktionen och arbetet med systemfel bör vara organiserad.

Förvaltningen föreslår att man avvaktar med att utarbeta en strategi för hur ledningsgrupperna och samordningen för ombuden kan förbättras tills Socialstyrelsens granskning av personligt ombud är klar. Verksamheten i stadsdelsnämndernas regi har då också pågått en längre tid. Förvaltningen anser att stadsdelsnämndernas verksamhetsberättelser och Socialstyrelsens slutsatser bör ligga till grund för ställningstaganden till de eventuella förändringar som behöver göras för att stötta verksamheterna framöver.